

Več zanimanja za društva v krajevnih skupnostih

Najaktivnejša društva poznamo v vsakem okolju. S svojim delom v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela, šolah in domovih mladih se mora vsako društvo večno potrjevati. Tudi ko gre za širše družbene interese, sodelujejo aktivna društva. Vključujejo se v sredine, kjer delujejo. Mladi in starejši se vključujejo v društva, katerih delovni programi jih privlačijo. Poznamo številne organizacije, od športnih, tehničnih, kulturnih do znanstvenih. Šiška slovi po izredno bogati dejavnosti, saj računamo, da je v vsa občinska društva vključenih okrog 40.000 Šiškarjev. Mladih in manj mladih. Težko je izločiti najboljše, najbolj marljive. Vsaka organizacija ima svoje težave, svojo specifičnost. Vsako društvo sebe smatra za družbeno pomembno. Vsako društvo se bori za obstanek. Težave so običajno v začaranem krogu: SREDSTVA — KADRI — PROSTORIL. Iz številnih razgovorov na letnih zborih, konferencah in ob drugih priložnostih pa lahko karer. otno povzamemo malce zagrenjene pripombe funkcionarjev posameznih društev, ko omenimo sodelovanje krajevnih skupnosti. Izredno malo jih je, ki se lahko pohvalijo, da dobro sodelujejo s krajevnimi skupnostmi ali da bi posamezna telesa KS pomagala društvom. V glavnem gre po istem kopitu: sami si pomagaj, pa ti bo tudi krajevna skupnost pomagala. Slednje bolj za šalo kot za res, saj tudi krajevni organi pogrešajo delavilnih mlajših oseb. Teh pa ne bo, če jih starejši ne bodo razumeli, če bodo od njih samo zahtevali, kot smo slišali: plačajte ogrevanje, sodelujte v akcijah KS, vključite se v aktivnosti na terenu (v krajevni samoupravi), vrgli vas bomo na cesto, če ne boste plačali tega in onega in podobno. Največ pripomb ima mladina. Starejši vidijo le slabe strani in jih »posplošujejo na vse mlade. Da pa se posamezni mladinci skozi ves teden trudijo v določenih organizacijah, pa tako nikogar ne zanima. Ustavi se seveda pri denarnih pomočeh. Stroški za najem prostorov za športna srečanja, sestanke, zборе ali morda pleso so zelo različni. Preveč se vrti okrog denarja. Premalo je entuziazma, ki ga starejši poznajo iz časov, ko so gradili porušeno domovino. Skozi (skoraj) vse probleme se vleče zopna rdeča nit: koliko bom plačan, kdo bo plačal, kje bomo dobili denar...

So pa tudi izjeme. Krajevne skupnosti in društva. Na okrogli mizi, na katero so bila povabljena vsa društva, so sodelovala najaktivnejša in najbolj resna. Neresnih očitno ni bilo, kot jih tudi ni na razna podobna srečanja. Res pa je, da je bil poudarek na delu društev, ki se na kakršenkoli način povezujejo v občinskem merilu v zvezi ali le delovno.

Predstavniki društev so pripravili izvlečke o problematiki svojih organizacij. Za uvod je posredoval izkušnje o delu v krajevnih skupnostih predstavnik telesno kulturnih organizacij, ki predstavlja najštevilnejšo organizirano dejavnost v občini.

TELESNA KULTURA

Pred desetimi leti je ZTKO v naši občini ustanovila posebno komisijo za športno rekreacijo v krajevnih skupnostih. Ta komisija se je ukvarjala predvsem s povezovanjem vseh, ki so razvijali telesno kulturo, ustanavljala je komisije za šport in rekreacijo v KS, ki so imele opredeljene naloge. Komisija pa je tudi sodelovala pri ustanavljanju izvajalcev programa telesne kulture na območjih, kjer teh še ni bilo.

Že leta 1979 je bilo v tedanjih 21 krajevnih skupnostih vsaj po eno telesnokulturno društvo. Te komisije so na terenu tudi usklajevale programe društev v krajevnih skupnostih. Od leta 1978 do 1982 je bilo v krajevnih skupnostih ustanovljenih deset novih društev. V naši občini so vzpostavljene pomembne povezave med društvi v organizacijah združenega dela — z delavskimi športnimi društvi (KS Medvode, Bratov Babnik, Šentvid, Litostroj itd.).

Posebno kvaliteto v povezovanju športnih organizacij pa predstavlja sodelovanje športnih organizacij s šolo in vzgojno varstvenimi organizacijami. Uspehe beležimo pri vzgoji in izobraževanju otrok in mladine v osnovnih panogah telesnokulturne aktivnosti (smučanje, plavanje). Aktivnost se odraža tudi v organiziranju in delovanju šolskih športnih društev in v skupnih nastopih ob raznih obletnicah, memorialnih prireditvah, še posebej v okviru praznovanja praznikov krajevnih skupnosti.

Te organizacije so neposredno vpete v dogajanje na terenu, kjer imajo sedež, ko gre za razvoj, vzdrževanje in izkoriščanje oziroma posodabljanje telesnokulturnih objektov in športnih naprav. Zrasla je vrsta zanimivih objektov.

Telesnokulturni delavci ugotavljajo, da pri sodelovanju s KS ni toliko pomembna finančna udeležba KS, ampak vključevanje vseh subjektov KS v okviru pomoči pri pridobivanju ustrezne dokumentacije za uresničitev načrtovanih objektov.

Pomemben uspeh je tudi pri združevanju sredstev za telesnokulturne objekte, kjer je v večini primerov prek 70 % lastne udeležbe (prostovoljno delo, prispevki članov) oziroma svobodna menjava dela (OZD).

Posebej velja omeniti vlogo, ki jo ima Partizan Slovenije pri razvoju telesne kulture pri nas. Naša društva so zelo aktivna, vključujejo veliko število članov. Ta društva organizirajo tudi poznano tekmovalstvo v SR Sloveniji pod nazivom »Iščemo najboljšo krajevno skupnost«. V tem tekmovalstvu je leta 1981 osvojila med vaškimi KS 8. mesto KS Medvode, leta 1982 pa 2. mesto. KS Šentvid pa v letu 1983 drugo mesto med mestnimi KS.

Telesnokulturni delavci pogrešajo boljše povezanje, ne toliko s krajevno skupnostjo kot v občinskem merilu pri realizaciji skupnih programov SIS. Problematične so tako imenovane mejne dejavnosti. Sem štejemo društva, katerih dejavnost oziroma programi posegajo v interesno področje več SIS.

Telesnokulturni delavci izpostavljajo v tem primeru taborniško dejavnost, ki je v naši občini izredno razvejana. Taborniki sodijo v vsam vrh jugoslovanskega taborniškega gibanja, zato je tudi njihovo članstvo večje, potrebe pa vse zahtevnejše, glede kadrov, prostorov in seveda sredstev za razvijanje bogate dejavnosti. Taborniška organizacija je sofinancirana izključno le preko telesne kulture. Lahko pa bi znatno pomoč prejela npr. tudi od sisov za vzgojo in izobraževanje otroško varstvo in tudi ostalih. Tudi Zveza prijateljev mladine sodi med mejne dejavnosti, je pa uspela bolje rešiti sistem financiranja svoje bogate dejavnosti, saj je s svojimi programi praktično vključena v vse SIS. Slabše so se znašle organizacije invalidov in upokojujencev, Ljudska tehnika, Rdeči križ, Počitniške družine s celotnim programom mladinskega turizma. Ni rešeno tudi zaraževanje sredstev za programe šole v naravi, zimovanj, letovanj in še številnih aktivnosti.

Telesnokulturni delavci naše občine predlagajo prisotnim na okrogli mizi skupne sklepe:

1. Društva, ki vključujejo mlade, se morajo povezati z OK ZSMS in z ostalimi organizacijami v KS.
2. Vsem občanom, mladim in starejšim morajo društva v KS omogočiti vključevanje. Posebno pozornost velja posvetiti populaciji v srednjem usmerjenem izobraževanju.
3. V programih društev velja poudariti problematiko izrabe prostega časa mladih v zimskih mesecih in med poletnimi počitnicami. Društvom, ki razvijajo te dejavnosti, je treba pomagati in skozi njih omogočiti čimvečjemu številu mladih koristno izbrano počitnico.
4. Posebno vlogo je treba dati OK ZSMS in mladinskemu centru, seveda ob pomoči vseh društev v občini in v krajevnih skupnostih.
5. Center za prostočasne dejavnosti mladih pri OK ZSMS mora prevzeti vlogo povezovalca celotne

dejavnosti mladih v občini, od krajevne skupnosti dalje.

6. Čimprej je treba najti ustrezne prostore aktivnim društvom, ki vključujejo večje število mladih (Zveza tabornikov, Strelska zveza, Planinska društva, počitničarji).

7. Komite družbenih dejavnosti pri IS SO Ljubljana-Šiška pa mora zagotoviti trajno rešitev sofinanciranja programov društev mejnih področij.

Telesnokulturne organizacije v merilu mesta Ljubljana pa pripravljajo poseben program vrednotenja dejavnosti vrhunškega športa in društev, ki izvajajo množične športne aktivnosti. V bodoče naj bi vrednotili programe društev, ki bi tako dejansko prejela sredstva za konkretne akcije, ne pa le na osnovi nekih tradicionalnih okvirov, indeksnih točk iz preteklih obdobij ali zaradi minulega slovesa o pomembnosti ipd. Tak pristop k financiranju oziroma vrednotenju dela posameznega društva bi bil verjetno priporočljiv tudi za ostale organizacije.

Večina problemov se prepleta med vsemi društvi. Izstopajo posamezna društva, ki ne tožijo zaradi pomanjkanja sredstev, prostorov ali kadrov, pač pa razvijajo nove oblike dejavnosti, razmišljajo, kako vključiti čimveč otrok v organizacijo in jim ponuditi novo kvaliteto pri razvijanju izvenskolskih dejavnosti.

Omenjamo le najpomembnejše pripombe predstavnikov posameznih občinskih zvez društev.

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE

Ta organizacija zaposluje dvoje oseb, vendar glede na obseg dela ne zmore izpeljati načrtovanih aktivnosti. Finančne težave so nekako rešili, saj si pomagajo na razne načine. Prisotni so na vseh šolah v občini, uspeli so vključiti veliko število staršev za pomoč pri delu z otroci. Poudarjajo osebne stike s starši, saj pisni ne zadoščajo. Zato tudi nekateri tarnajo, da imajo nesklepčne zборе, da se ne morejo dogovoriti pomembnih stvari, ker posameznikov sploh ni na razgovore. Ugotavljajo pa podobno kot ostale organizacije, da v KS ni dovolj razumevanja oziroma pomoči pri izvajanju programa ZPM oziroma Društev prijateljev mladine. Pozdravljajo oživitve mladinskega centra na Vodnikovih cesti in menijo, da je treba mladim pomagati. To velja za vsa društva in tudi občinske strukture.

MLADINSKI CENTER OK ZSMS

Mladinski center na Vodnikovih cesti dobiva novo vlogo, nove možnosti za aktivnejše vključevanje mladih. Vodstvo centra pripravlja zanimive programe za razne zahteve. Prav tako načrtuje povezano delo vseh mladinskih klubov v občini, skupne oblike vzgoje kadrov oziroma raznih oblik izobraževanja. Ponujajo se številne možnosti za pestrejši program in nove oblike dela. Vključiti se nameravajo v programe vseh SIS, oziroma ponudili bodo svoje programe društvom, šolam, sisi pa naj bi prisluhnili in sofinancirali dejavnosti. Le tako bo center lahko zaživel. Več pozornosti bodo posvetili kulturnemu življenju, glasbi, plesom, folklori, pa tudi ostalim aktivnostim, ki mladino privlačijo.

UPOKOJENCI

Na številnih konferencah, letnih zborih in drugih srečanjih ugotavljamo, da so upokojujenci v večini primerov, kot je nekdo dejal, »dekleta za vse«. Od njih je odvisna aktivnost več društev. Zbori, delegatske konference in druge oblike sestajanja ne morejo brez izkušnih in skozi življenjske borbe prekaljenih funkcionarjev, ki uživajo zasluženi pokoj. Večina izmed aktivnih upokojujencev se pogosto potoži, da imajo sedaj več dela kot prej, ko so bili še v redni službi. Pogrešajo mladino, ki bi se močneje vključila v delo v krajevni samoupravi. Izredno so aktivni na športnem področju, imajo pa težave s prostori. Želijo več tekmovali. Precej pomagajo pri delu v ostalih organizacijah, vendar so še številne možnosti za še boljše aktivnost.

VRTIČKARJI

Odlčno so se organizirali v krajevni skupnosti Hinko Smrekar, kjer se lahko pohvalijo z razumevanjem in podporo krajevnih dejavnikov. Seveda tudi njih bremenijo stroški za ogrevanje prostorov za sestajanje, lastnih prostorov pa nimajo. Ugotavljajo, da smo otroke preveč razvadili, da jih nismo navadili delati. Lahko bi se bolje povezali na terenu npr. za zbiranje sekundarnih surovin, čiščenje krajevne skupnosti, skupne akcije pri urejanju okolja ipd. Mlade je treba navaditi tudi, da ne bodo gozdovi postali smetišča. Prav tako se pritožujejo čez neorganizirano postavljanje barak na vrtovih na prostem, saj vsak dela po svoje. Tudi ugotavljajo, da je skrb za onemogle oziroma ostarele občane še vedno pre-slabo organizirana. Mladi niso povsod vključeni v pomoč, ki bi jo lahko ponudili starejšim osebam.

STRELSKA OBČINSKA ZVEZA

Predstavniki te športne močno razvejane dejavnosti pri nas ugotavljajo, da je takih srečanj premalo. Ne poznamo se med seboj, zato seveda ni moč sodelovati. Strelska dejavnost ni le rekreativna, ampak so tudi na tekmovalnem polju pomembni. Šišenski strelci so osvojili pomembna mesta tudi izven občinskih meja. V občini imajo prek tisoč registriranih strelcev, delujejo pa praktično povsod od OZD do šol oziroma krajevnih skupnosti. Pogrešajo lastna strelišča. Pomoč imajo s strani ZTKO in sekretariata za ljudsko obrambo, potem pa se že konča. Sem pa tja jim uspe dobiti kak dinar v OZD. Sodobno strelstvo namreč vedno več stane, domačega orožja in municije ni, ali pa ni kvalitetno. Z uvozom pa vemo, kako je. Lahko pa se vendarle pohvalijo, da imajo šišenski strelci več materialne pomoči kot drugod. Vsako društvo se mora samo boriti, ne pa čakati, da se jih bo kdo usmili. Takih verjetno ni več. Ker je veliko društev, je tudi zahtev veliko. Ugotavljajo tudi, da se mladinska dejavnost na terenu nikakor ne more razviti. ZSMS je prešibka, na terenu je ni. Obratno od njih dokazujejo taborniki, da je možno marsikaj napraviti, vendar treba je med ljudi, med otroke, mladino in s konkretnim delom navdušiti prebivalce naselij za interesno dejavnost.

GASILSKA ZVEZA

Gasilci so povezani v mestnem merilu. Imajo povsem specifično dejavnost, lahko se pohvalijo z bogato tradicijo in sistemsko rešenim financiranjem. Tudi z mladimi dobro delajo, ampak so si to sami z lastnim delom izborili. Mladim je treba najprej nekaj nuditi, jih navdušiti, pa ne bo nikdar problem mlajšega članstva! Današnji mladi človek ni zahteven, pričakuje le pozornost, pa ga takoj navdušiš. Na to pozabljam in se preveč izgubljam v tamjanu o težavah. Te imamo vsi, rešiti pa jih moramo sami. Z

delom. Tudi gasilci ugotavljajo, da ima Spodnja Šiška najslabše pogoje za delo društev, predvsem mladih. Če bodo taborniki uredili lastne prostore, potem bo tu nastal nov družbeni center, vendar potrebovali bodo precej denarja za prureditev zgradbe, ki so jo pred kratkim dobili v uporabo. Problematika pa je povsod podobna, če ne že ista.

SPLOŠNE UGOTOVITVE RAZNIH RAZPRAVLJALCEV

Strokovne zveze se morajo bolje povezati v KS in ponuditi svoje programe. Seveda pa KS ne bo mogla kaj posebno sodelovati pri sofinanciranju programov. V nekaterih primerih morda, v glavnem pa ne. KS je treba večkrat obiskati, jih obveščati o delu društev. Sedaj so se npr. začele priprave na volitve v letu 1986. V te aktivnosti se morajo vključiti vsa društva. Vsako društvo je del družbene skupnosti in se mora vključevati v dejavnosti, kjer deluje. Ne more vsaka organizacija krojiti lastne politike, zato je nujna povezava vseh, ki se ukvarjajo z vzgojo mladih ali pa se srečujejo le na raznih akcijah, ob proslavah ipd. Zanimivo je, da kljub številnim društvom, ki delujejo, so npr. otroci na osemletkah praktično izgubljeni.

Ni dovolj izvenšolskih dejavnosti, ki bi vključile otroke, ki jih je veliko v naši občini, prevsem v novejših naseljih. Tudi to ni najbolje, da so mentorji učitelji. Več navdušencev bi si morali pridobiti iz vrst študentov in ostalih, ki jih veseli delo z mladimi! Pozabljam na organizirano štipendiranje, zaposlovanje in stanovanjske težave mladih. Tudi v reševanju teh problemov v krajevnih skupnostih bi se morali vključevati.

Vsem je poznano, da imajo npr. tajniki v krajevnih skupnostih že brez društev dovolj dela z administracijo in poslovanjem teles krajevnih konferenc, skupnosti, družbenopolitičnih organizacij itd. Vendar pogrešajo sodelovanje med DPO in DOD. Nekdo mora usklajevati krajevne aktivnosti. To pa je gotovo krajevna skupnost prek svojih komisij, odborov, koordinacij itd. Tu pa so krajevne skupnosti zatajile. Dokaz za ta odnos do društev je tudi izredno simbolična prisotnost delegatov iz KS.

Predstavniki organizacij so se dogovorili za ponoven sestanek proti koncu leta, ko bodo po društvi zaključili letne konference, verjetno bodo tudi precej spremenili vodstva organizacij, ki jim poteče mandat in se na novo organizirali, kar je običajno za jesensko obdobje. Vseeno pa gre ugotoviti, da so društva pomemben dejavnik, ki pa jih v krajevnih skupnostih sploh ne znajo vključiti oziroma uporabiti za razvoj krajevne samouprave. Manj tamjanja bi bilo, da ni kadrov, manj težav z zbori občanov, sklepčnostmi konferenc, če bi društva bolje vključili v delo.

ST

V knjižnici Šiška

Nova direktorica — Silva Črnugelj

»KNJIŽNICA ŠIŠKA«, ki je imela poleg vseh drugih že dalj časa tudi precejšnje kadrovske težave, je te dni dobila novega individualnega poslovodnega organa: dela in naloge direktorice je prevzela Silva Črnugelj.

Tovarišica Črnugljeva na knjižničarskem področju nikakor ni novinka. Že prej je bila 2 leti knjižničar-lektor in kasneje organizator izobraževanja v PAP-u, od leta 1982 pa v delovni skupnosti CK ZKS v centru za informiranje in propagando kot knjižničar-dokumentalist. Ves čas je bila zelo aktivna v samoupravnih organih, med drugim pa tudi sekretarka konference mladih delavcev pri OK ZSMS Ljubljana-Šiška, 3 leta članica predsedstva OK ZSMS Ljubljana-Šiška. Trenutno je članica komisije za administrativna vprašanja Skupščine občine Lj.-Šiška. Njen prihod na novo dolžnost sovпада s skrajno zaostritvijo nekaterih ključnih problemov na področju knjižničarstva v naši občini, med katerimi je najpomembnejša zagotovitev ustreznih prostorov za osrednjo knjižnico.

Dva tisoč obiskovalcev na gobarski razstavi

Letos so gobarji Šentvida ob krajevnem prazniku, tednu upokojencev in štiridesetletnici osvoboditve organizirali gobarsko razstavo.

Na razstavi so imeli 162 vrst gob, ki so jih nabrali v bližnjih gozdovih. Kljub sušnemu obdobju so na razstavi imeli izredne primerke gob, kakor tudi zelo redke.

Imeli so velikolusko mušnico (*Amanita strobiliformis* L.), ki je zelo redka in je užitna. Ravno tako so imeli na razstavi jesenskega gobana — jurčka (*Boletus edulis* L.), ki je bil pravi velikan, saj je tehtal 2,62 kg. Žal ga je najditelj Andrej Aleš z Rašice prinesel zadnji dan razstave in ga niso videli vsi obiskovalci.

Ravno tako je bila na razstavi orjaška zraččenka (*Meripilus giganteus* L.), ki je tehtala nekaj kilogramov. Najditelj jo je prinesel iz okolice Trebnjega.

Obiskovalci so se zelo lepo in pohvalno izrazili glede same razstave in so celo nekateri izrazili željo, da bi takih razstav bilo treba več. Med obiskovalci je bilo precej mladine, kar nam pove, da se mladi zanimajo za to zvrst razstave. Tudi učenci OŠ France Rozman-Stane iz Šentvida so si ogledali našo razstavo v večjem številu. Razstavo si je ogledalo nekaj manj kot dva tisoč obiskovalcev.

V mesecu novembru pa bomo imeli predavanje o gobah za vse ljubitelje narave in zbiralce gob. Predavatelj bo naš znani mikolog in avtor prve slovenske gobarske knjige Bogdan Tratnik. Predavanje bo v domu Svobode v Šentvidu.

Na predavanju vabimo vse ljubitelje gob iz naše in drugih krajevnih skupnosti. Na predavanju se boste veliko naučili in lahko postavljali vprašanja.

Rade Mandić

V Šentvidu

Šport tudi v kasnejših letih

Kljub svojim letom se člani DU Šentvid ukvarjajo s športom, ki je primeren za njihova leta. Veliko je slišati, da človek, ko gre v zasluženi pokoj, ni več zmožen za nobeno delo. Nekateri celo pravijo, da so to odpisane osebe. Člani DU Šentvid pa so s svojo športno aktivnostjo že večkrat dokazali drugače.

Zvrsti športa, s katerimi se ukvarjajo, so balinanje, kegljanje, strelstvo in šah, kakor tudi hoja v hribe, gobarjenje, kolesarjenje in ribolov.

V mesecu oktobru, ki je tudi mesec praznovanja krajevnega praznika, so upokojenci imeli prav živahno športno dejavnost.

Balinanje: odigran je bil ženski balinarski turnir, na katerem so sodelovale ženske ekipe Šentvida, Jesenic in Šinkovega turna, zmagala so mladinke Šinkovega turna.

Odigran je bil balinarski turnir šestih ekip in sicer DU, KS Šentvid, gostilne Mrežar, bifeja Lojze, bifeja Jarh in gostilne Žibert. Zmagala je ekipa DU Šentvid. Ekipam so bili podeljeni pokali in priznanja. Organizator tega turnirja je bil bife LOJZE. Ob krajevnem prazniku je ta

turnir že tradicionalen in ga vsako leto prireja druga ekipa.

Člani se aktivno ukvarjajo s strelstvom in s svojo mešano strelsko ekipo dosegajo prav lepe rezultate. V počastitev praznika so strelci imeli tekmovanje v vojašnici Boris Kidrič. Sodelovale so štiri ekipe in sicer DU, ZB Šentvid, AMD Veterani in strelci vojašnice Boris Kidrič. Zmagala je ekipa iz vojašnice.

Odigran je bil šahovski turnir na osmih deskah. Med posamezniki je zmagal prvokategornik Jože Plahutnik.

Rade Mandić

Zahvala

Krajevna organizacija ZB NOV Sora izreka zahvalo vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri obnovi grobišča na Osolniku, govniku, vsem nastopajočim v kulturnem programu in vsem udeležencem ob odkritju obnovljenega grobišča.

KO ZB NOV
SORA